بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ކޭސް ނަންބަރު: 2021/HC-B12/59
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދީ ފަރާތް: (ޒާހިރުނުކުރެވޭ)[1]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް
ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

- ނިމުނު ތާރީޚު: 28 ސަފަރު 1443 / 05 އޮކްޓޫބަރު 2021

---

[1] އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދީ ފަރާތަކީ، ޢުމުރު ފުރިހަމަ ނުވާ ކުއްޖެއް ކަމަށްވާތީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މިމައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދީ ފަރާތުގެ ނަން ޒާހިރުނުކުރެވޭ

- **ފައިސަލާކުރެވުނު ތާރީޚު:** 19 ސަފަރު 1443 / 26 ސެޕްޓެމްބަރު 2021

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:**
- **ނަންބަރު:** 145-B7/SHN/(645-2020)/2021/19
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން.
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 03 ފެބުރުއަރީ 2021
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 14 ސެޕްޓެމްބަރު 2021

ޖިނާއީ- ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާ މެދު ނިންމި ނިންމުން- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާ-ޤާނޫނީ ވަކީލެއް އައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުން- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 82 ވަނަ މާއްދާ އާއި 85 ވަނަ މާއްދާ- [illegible].

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޙްމާން އިބްރާހީމްގެ ރައުޔާ، މިޤަޟިއްޔާ ބަލާ ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު އާއި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ޙަސަން ތާއީދުކުރަމެވެ.

މައްސަލަ އައިގޮތް

1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 645/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހާޒިރު ކުރުވުމުގެ ނިންމި ނިންމުން" (އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(645-2020)/2021/19) އަދި ސަރުކާރު އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށްބުނެ އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވަނީ (**އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް**)އެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމް ކުރި ގޮތް:

3. މި މައްސަލައިގައި (**އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް**)ގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދައުވާކުރައްވާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، މިގޮތަށް، އެކަމާގެ ޒާތީ ކުޑަކުއްޖަކާ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއެވެ. އެދައުވާ ކުރި ސަބަބަކީ "(**އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް**) 07 ޖުލައި 2020 ވާ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 06:00 ހާއިރާއި ދިމާގައި ... (ކުޑަކުއްޖާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް) (17އަ) ނަމަވެސް، ... ކުޑަކުއްޖާގެ ... ޖިންސީ ... "އެވެ.

4. މި މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ބަލައިފައިވަނީ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 645/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން:

5. މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް)އަށް ދިނުމުން 03 (ތިނެއް) ކަމެއް (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް)ގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެއީ:-

5.1 ފޮޓޯ ނަންބަރު 74 ގައިވާ ދިއުމުގައިވާ ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތުގެ ބަޔާ ސިއްރަތު ފުރިހަމަވެގެން ނުވާތީ އެ ދިއުމުގެ ސައްބަކުން ގެއްލިފައިވާތީ؛

5.2 ފޮޓޯ ނަންބަރު 2 ގައިވާ ބަންދަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު ފުރުސަތު ބަންދަށްލާފައިވާ ބަންދަށްލާފައިވާ އެ ބަންދަށް ޤާނޫނު އޮތްގޮތަށް ބަންދުކުރަމުން ބެލެވެން ނުވާނެ؛ އަދި

5.3 ދައުލަތުގެ ބޭސްފުޅު ނުވަތަ ސަރަހައްދުގެ ބައިގާ ދައުލަތުގެ ބޭސްފުޅު ބައްލަވާ އުސްބަރުތަކާއި ފުރިހަމަ ނުވާތީ އެއީ ސައްޙަ ދައުލަތާއި ކަމަށް ބެލެވެން ނުވާނެ، މިހެނެހެންނުކަމަށެވެ.

6. ދެންފަހަރު ހުށަހެޅުނުތަކުގެ ތެރެއިން 5.1 އަދި 5.2 ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެ ހުށަހެޅުން ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަތުމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ. އަދި 3 ވަނައަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު ކުރިއަށް ވާހަކަ ނިންމުމުގެ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތެވެ.

(ޢިސްމާއީލް ޢަބްދުﷲ ފާރޫޤު)ގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާމެދު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމިގޮތް:

7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 645/Cr-C/2020 ދަޢުވާގެ "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާމެދު ނިންމިގޮތް" (އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(645-2020)/2021/19)ގައި ނިންމާފައިވަނީ،

"[illegible] ވާހަކަ [illegible] ދިފާޢުގެ [illegible] ނުކުތާ [illegible] (**ޢިސްމާއީލް ޢަބްދުﷲ ފާރޫޤު**)ގެ [illegible] ދިފާޢުން [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] (**ޢިސްމާއީލް ޢަބްދުﷲ ފާރޫޤު**)ގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 91 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި [illegible] (**ޢިސްމާއީލް ޢަބްދުﷲ ފާރޫޤު**)ގެ [illegible] ނިންމީއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

8. [illegible]

ނުހިމެނި އޮޅުމަކީ ދިމާވެދާނެކަމެއް ކަމަށާއި، އެއީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ތަބާވެވުނުކަން، ބަލަގަންނަވާ ކަމެއްކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[2] 91 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމަށާއި، އިސްތިޢުނާފު ޙައްޤުން ފުރުޞަތުގެ ކޯޓުން ދައުވާގައި ހިމެނޭ ތަފްސީލުތަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޝަރުޢީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މިދިޔަކަމަށާއި، އިސްތިޢުނާފު ޙައްޤުން ފުރުޞަތުދިނުމަށް ކޯޓުގެ ހުކުމްކުރުމަށް އަކަން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ޤާނޫނުން ފަރާތްތަކަށްލިބިދޭކަމަށާއި، ދައުލަތައި ގޮތް ތަފްސީލާ ބަލަނަކުރުގައި ހިމެނުމުގެ އެއްގޮތް ނުހިމެނި އޮޅުމަކީ އެކަމަށް ސަރަޙައްދުން ދަށުވާތީ އަސާސީކުރާނަން ކަމެއް ނޫންކަމަށް ދައުލަތުން ބުނަމުންވެސް، އެކަން އެނގުމުން އެކަން ދޭހަވާ މަޢުލޫމާތެއް ކުރިއަށްވާ ތަކަން ދެވޭނެ ނުކުރެވޭނެ ކަމަށާއި، ދިފާޢުން ސަރަޙައްދުގެ ކަނޑަނޑާ ކުރިމަތިކުރަން 03 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ކުރިކުރާވަމުން ކަމަށާއި، އެކަންކުރުމަށްވާގެ ތާރީޚު 17 ފެބްރުއަރީ 2021 ދުވަހު ދައުލަތުން ކުރިކުރާވަމުވާކަމަށާއި، އަދި 18 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ޝަރީޢަތް ސަރަޙައްދުގެ މަޖިލީހުގައި ތަޢާރުފުކުރުމަށް އެކަންކުރުމަށްވާގޮތް ގޮތުން ވޯޓަކަ ދެއްކިކަމުގައި ވިދާޅުވެފަ، 07 ފެބްރުއަރީ 2021 އިން ފެށިގެން މިޝަރީޢަތަށް ނިންމި ދުވަސް (14 ސެޕްޓެމްބަރ 2021) ށް ހަމައަށް ވެސް ދައުލަތް ފޮނުވި އިސްތިޢުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދަޔަކަށް ދައުލަތުން އުފައްދާނެކަމަށާއި، ދައުލަތް އިސްތިޢުނާފުކުރުމަށް ދައުލަތުން ކޯޓުގައި ނިޔާވާ ހިނދަކު ސަރަޙައްދުން ރިޢާޔަތްކުރަން ޖާނީ ކުރިކުރިޔަށް ދައުލަތުން ކަމަށާއި، ދައުލަތު އިސްތިޢުނާފުކުރަން ކޯޓުގައި އޮތުމަކީ ދައުލަތުގެ ޙައްޤެއް ކަމަށާއި، އެއީ ސަރަޙައްދުން ފުރުސަތުދިނުން ނުވަތަ ސަރަޙައްދުގެ އަދިވެސް އިސްތިޢުނާފު ކުރުން އޮތްކަން ހުށަހަޅާކަމަށާއި، ދައުލަތުގައި ބަޔާންކުރަނިސް ފޮނުވުމަށް ވެ ދައުލަތަކަށް ދައުލަތުގައި ނުހިމެނިޔަކަށް ދައުލަތުން އެއްބަސްވެވަޑައިގެން، އެކަށީގެންވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް ކަން ކުރިކަމަށް ބެލޭ ވަކި ބަޔާންކުރާކަން ދައުލަތުން އެނގެއެވެ، ދައުލަތް ބަރާބަރަކަށް ގޮތް ކަމަށް އެޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ވަ މަޢުލޫމާތު ކުރިކުރިޔަށް ދައުލަތް ފަދަ އިސްތިޢުނާފުކުރާ އެދުމުވާއެވެ

---

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ކުރިއަށް ނެގުމަށްފޮނުވުން ކަމަށާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާއަށް އެޤާނޫނުގެ 91 ވަނަ މާއްދާއާ ވަކިން ކިޔާނެ ދެ މާއްދާއެއް ނޫންކަމަށެވެ.

9. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(645-2020)/2021/19 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާއެކު ނިންމި ނިންމުން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނުވާކަމަށް ބުނެ އެނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާ ހުށަހަޅައި، އެނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

ނުކުތާ:

މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފްކަމަށް ވުމެވެ.

10. މި ނުކުތާއަށް ހުށަހެޅުމަށްފަހު، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ދަޢުވާ ފޯމް އިސްލާހުކޮށް އަލުން ހުށަހަޅައިދިނަމަ މި މައްސަލަ ބަލައި ގޮތެއް ނިންމުން ކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ ނިންމުން ބާތިލްކޮށްދިނުމަށް ކަމަށެވެ.

11. މި މައްސަލައިގައި (**ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**)ގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، [illegible]

ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު:

12.. ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށް އެމީހަކު އިޚްތިޔާރުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީގައި ކުރުން [illegible] [illegible] ޙައްޤު ލިބިގެންވާ ކަމާއި،[3] ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީއަކަށް ބޭނުންވެއްޖެ ކޮންމެ ހިނދެއްގައި އެފަދަ އެހީ ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ކަމާއި، އެމީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ [illegible] [illegible] [illegible] ހިނދެއްގައި [illegible] މަޞްލަޙަތު ކަމުގައިވާނަމަ އެމީހާއަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހަމަޖައްސައިދިނުމުގެ ޒިންމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލެއް [illegible] [illegible] ދޭންވާނެއެވެ.[4] [illegible] ޖިނާއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުނެވެ.[5] މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުން [illegible] 19 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ގައެވެ. މި މައްސަލަ މިކޯޓުގައި [illegible] [illegible] 26 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ގައެވެ. މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖައްސަން ބޭނުންވާނަމަ، ދިފާޢުކުރުން ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **(އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] ވަކީލު)**އަށް ހަމަ [illegible] ހައިކޯޓުން އަންގާފައިވެއެވެ.[6] މައްސަލަ [illegible]، މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުން މައްސަލައިގެ [illegible] ހައިކޯޓުން އަންގާ އެންގުމުގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] ކަމާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަމަލުކުރަން ހައިކޯޓުން [illegible] އުސޫލުގެ 4 ވަނަމާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އަށް ބެލުމުން

---

[3] - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ).

[4] - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ).

[5] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[6] - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible]

އެންގިއެވެ.[7] މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑު އެހުމެއް 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ދުވަހުގެ 16:00 އަށް ބާއްވަން ކަނޑައެޅިއެވެ. އެ ދުވަހު ބޭއްވި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު**)ގެ ވަކީލުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކުރުމަށް އިތުރު ފުރުޞަތެއް ދިނުމަށް އެދުމުން ޝަރީޢަތުން އަދި ދުވަހަކު މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް ފުރުޞަތުދެއްވުމަށް، އެ އަޑުއެހުމަށް ޤާނޫނީ ވަކީލަކާއެކު ހާޒިރުވުމަށާއި އަދި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކޮށްފައިނުވާނަމަ، ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކުރުމަށް ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ދޭނޭކަމަށް ކަށަވަރުކޮށް، މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއަހަން ކުރިއަށް ގެންދާނެކަން (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު**)އަށް އަންގައިފައެވެ. މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ތަނަވަސްކަން ދޭނޭގޮތަށް ބައިގައި ނަމާ ކަނޑާލައި އެހެން އެދުނު ދުވަހުގެ ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކޮށްދިނުމަށް ކަމާއި ދައުލަތުގެ ވަކީލުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކޮށް ދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅަންޖެހޭ ވަގުތުކަމާއި އިޖުރާއީ ޖަލްސާގެ ޤަވާޢިދުން ހުރިހާކަމެއް ކުރެވޭނެ ގޮތް (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު**) އަންގައިފައެވެ. ނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުން އަދި، 29 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުން (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު**) ހާޒިރުވެފައި، އެކަމަށް ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖެހިފައި ނުވެއެވެ. ދައުލަތުގެ ވަކީލުން ބުނެފައިވަނީ (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު**)ގެ ވަކީލުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަން ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ފުރުޞަތު އިޖުރާއީ ޖަލްސާގެ ތާރީޚު ފަހުން ބަލައިގަނެވި 29 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ދުވަހުގެ 13:00 އަށްވުރެ ކުރިން ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް، (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު**)ގެ ވަކީލުން އަޅުވަން އަދި 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ވަނަ ދުވަހުގެ 18:00 އަށްވުރެ ކުރިން ފުރަތަމަ އިޖުރާއީ ޖަލްސާގެ ތާރީޚު ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ކަމަށް ބުނި ދައުލަތުގެ އެ ވާހަކަތަކަކީ އިންކާރު ކުރެވިފައެވެ. މި މައްސަލައިގައި (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު**) ތަމްސީލުކުރުމަށް ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކޮށްފައިވާނީ މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުން ބޭއްވުމަށްފަހު އެވާ ތަމްސީލުކުރާން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ނެތިއެވެ.

---

[7] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ހުރިހާ މަރުޙަލާއެއްގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުގެ އަޑުއެހުމާއި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ މައްޗަށް ފާހަގަކުރުމަށް ނިންމުމެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތުގައި ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިދޭން ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

13. ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާ [illegible] ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމާއި ބަދަލުގައި މީހަކު [illegible] ޢަމަލުކުރުމާއި "ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބަދަލު ގަބޫލުކުރީމާއި، ފުލުހުން ވަކީލެއްގެ [illegible] ވަކާލާތު ކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ހާޒިރުވުމުގެ ޤަވާއިދު" އާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަމަށް ހައިކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެޤަވާއިދުގައި ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރުމަށް ދެވޭނެ ވަކި ދުވަހެއް ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. އެކަން ދޫކޮށްލާފައިވަނީ، އެމައްސަލައިގެ ބާވަތަށް ބަލައި އެމައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިޚްތިޔާރަށެވެ. މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ވާނީ ވަކީލެއް ޢައްޔަންކުރުމަށް ޢާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުން ދޭނީ 1(އެކެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތެވެ. ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 114 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތްތަކުގައި ވާނީ ވަކީލަކު ޢައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އިތުރުކޮށްދީގެން، ގިނަވެގެން 10(ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ފުރުޞަތެއް ކޯޓުން ދެވޭނެކަމަށެވެ. އަދި ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް ދޭ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ނުލައި ވަކީލަކު ހަމަނުޖެއްސޭކަމަށް ވެއްޖެނަމަ، މައްސަލައިގައި ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމުގައި، އަދި އޭގެ ފަހުން ވަކީލަކު އައްޔަންކުރި ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، ޝަރީޢަތުގައި ނިމިފައިހުރި ކަންކަން އަލުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށެވެ. މިއީ ދަށު ކޯޓުގައި ހިނގާ މައްސަލަތަކުގައި ވާނީ ވަކީލަކު އައްޔަންކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދޭ މާއްދާއެއް ކަމާއި އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ [illegible] ދުވަސް މުއްދަތު ކަމާއި، އެހެންކަމުން، އެ މައްސަލައިގައި [illegible] ވަކީލަކު ހޯދުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށް ވަކީލަކު އައްޔަންކުރުމަށް އިތުރު [illegible] މުއްދަތެއް ދެވިދާނެއެވެ.

14. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންމެ މީހަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތްކޮށް ނިންމުމުގެ ކުރިން ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.[8] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ [illegible] ނިންމާ

---

[8] - ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި

ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށާއި، އިސްތިއުނާފުން ނިންމުމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާއިން މުއްދަތުތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އެމާއްދާގައި އިސްތިއުނާފުން މައްސަލައިގައި ކޯޓަށް އެމައްސަލަ ހުށަހެޅޭތާ 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ގޮތެއް ނިންމަންޖެހެއެވެ.[9] އެހެންކަމުން، މިގޮތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހޯދުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި އާންމު އިސްތިއުނާފީ މައްސަލަތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހޯދުމަށް ދެވޭ މުއްދަތަށްވުރެ ކުރުކޮށްދެވިދާނެއެވެ.

15. މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް (**އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގެ ޤަވާޢިދު**)ގައި އަންގާފައިވަނީ 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދިފާޢުވުމަށްވެސް އެމުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އާންމުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަހަމަކޮށްދެވޭނެއެވެ. މިގޮތުގެ މައްސަލަތަކީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނުތާ 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޯޓަށް ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭ މައްސަލަތަކެއް ކަމުގައިވާތީއާއި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް މި މައްސަލައިގައި (**އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގެ ޤަވާޢިދު**)ގައި ބުނެފައިވާ 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކީ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްކަމުގައި ދެކެމެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ އެދުމުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް ޝަރީޢަތް މެދުކަނޑާ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތަސް އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކޮށް އެމުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް ހިނގައިދާނެކަމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

ދައުލަތު އިސްތިއުނާފުވުން:

16. ޖިނާއީ ކަމުގެ ދައުވާއަކީ، އުފުލިފައިވާ މީހާގެ އަމަލާއި ދައުވާގެ ގޮތުން ޤާނޫނުގައި ދޭ ބަލަންކޮށް، އަދާލަތަށް ޖަވާބުދާރީވުން އެމަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރަން ނޫނެއްނެވެ. ދައުވާ ކުރުމަށް ކުރާނީ ދައުވާ ބިނާކުރި ހެކިން ސާބިތުކޮށް ދަށަށްގޮސް ބަލަންކުރަންޖެހެއެވެ. އެހެނީ، ޖިނާއީ ކަމުގެ ދައުވާއިން ދިފާޢު ވުމަށް ނުވަތަ ދިފާޢު ހުށަހެޅުމަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ދައުވާކުރެވިފައިވާ ކުރެއި އެއް ތަފްސީލު

---

[9] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

ބަޔާންކޮށްފައި އޮވެގެންނެވެ. މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރާ ޖިނާއީ ދައުވާ އޮންނަންވީ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެމާއްދާގައިވަނީ ޖިނާއީ ކޭސްގެ [illegible] ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވޭ ކުށް ބަޔާންކުރަންވާނެ ކަމާއި،[10] ދައުވާގައި ކުށް ބަޔާންކުރަންވާނީ ޤާނޫނުގައި އެކުށް ކަނޑައަޅާ މާއްދާއާ ނަންބަރާ ކަމާއި،[11] ޖިނާއީ ވަކި ކުށަކަށް ޤާނޫނުގައި ވަކި އަދަބެއް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ކުށް ކަށަވަރުކުރުމުގައި ޤާނޫނުގައި ވަކި ޚާއްޞަ އިސްތިސްނާއެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، ޤާނޫނުގައި އެކުށް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުންކަމެވެ.[12] އަދި އޭގެ އިތުރުން ކުށުގެ ތަފްޞީލުތައް [illegible] އަމަލާއި، ތަން ކުށްކުރި [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރަންވާނެކަމާއި، އެ [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރަންވާނެކަމާއި، އެ ކަމަށް [illegible] ދޭ [illegible] ބަޔާންކުރަންވާނެކަމާއި، އަދި ތަނާއި ކުށް ކުރި ގަޑި އޭގެ ތަފްޞީލު ބަޔާންކުރަންވާނެކަމެވެ.[13]

17.މި މައްސަލައިގައި (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު**)ގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅި ދައުވާއަށް ބަލާއިރު، (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު**)ގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާގައި "ކުށް" ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުގައި އެކަމަށް ދީފައިވާ ނަން/އިބާރާތުން، (މިސާލު ޤާއިދާގެ [illegible] ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] ދައުވާ) ކަމާއި، އޭނާގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވުނު ޤާނޫނުގައި ދައުވާކުރެވުނު ކުށަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009(ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކަމާއި، (**އިސްމާޢީލް ޢަބްދުﷲ ވަޙީދު**) ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ، އެކުއްޖާގެ ޖިސްމުގައި [illegible] އަތް [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] އަތުލައިގެން ކުރީ، އެކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] ނިކަމެތިކަމާއި، [illegible] ހިނގި

---

[10] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016(ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016(ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ).

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016(ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ).

[13] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016(ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ).

ތާރީޚާއި ގަޑިއަކީ 07 ޖުލައި 2020 ދުވަހުގެ ހެނދުނުގެ 6:00 ގައި ކަމާއި، އަދި އެވަގުތު ހިނގުމުގައި **(ޢިސްމާޢީލް ޝަރީފް ޒަކީ)** އުފެއްދުމަށްޓަކައިކަމަށް އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، ޝާހިދުންގައި ދައުވާގައި ހިމަނަންޖެހޭ ތަފްޞީލުތަކުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ހިނގި "ތަން" ބަޔާންކުރެވިފައި ވިޔަސް އެހެންކަންކަން ދައުވާގެ ސާބިތުވުން އެނގެން ޝައްކުކަން ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން:

18. ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމަށް ދެވޭ ފުރުސަތުގައި ހުށަހެޅޭނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުންތަކެވެ.[14] އެއީ:-

1- ދައުވާ އުފުލުމުގައި އިސްތިނާދުކުރި ދައުވާ ހުށަހަޅާ ޤާނޫނުގައި އޮންނަކަމުގެ ތަފްޞީލު އެކަން؛

2- ދައުވާކުރުމުން ހުށަހަޅާނެ ފެންނަ ދިފާޢު؛

3- ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ގެނެސް ނުކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން؛

4- އެކަށީގެން ވާ މިންވަރުގެ މައްސަލަ އެކަމުގައި ކުރި ދައުވާއާ ވަކި ކޮށްދިނުމަށް އެދުން؛

5- ހެކިބަސް ދޭ މީހަކަށް ބިރުދެއްކުމަކާ ނުލާ ގޮތަށް ހެކިބަސް ނެގުން؛

6- ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 129 އަދި 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާ އެންމެހައި އަދި
ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން

19. މި މައްސަލައިގައި **(ޢިސްމާޢީލް ޝަރީފް ޒަކީ)**ގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދައުވާގައި، ހުރި އިސްތިސްނާކޮށްދޭން އެދޭގޮތުގެ ފައިލަށް ޝަރުޠުތައް ފޯރާވެފައިނުވޭ، ކަން ކަމެއް ދައުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާތީވެ. ދައުވާގައި ކަން ކަމެއް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީން އިދާރީގޮތުން، ސާބިތު ނުވާ ދައުވާއެއްކަމަށް ބެލެވޭނެ ކަމަށެވެ. މިންކަތައްތަކާ ގުޅޭން ދައުލަތުގެ ފާހަގަކުރާ ކުރިމަތިވާ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ބެލުމަށްފަހު، މި މައްސަލައިގައި ދައުވާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ތަފްސީލުގެ ނިންމުމާއި ކަމާއި ދައުވާއަށް ތަފްސީލުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމުގެ އަސާސީ ނުވަތަ ކަން ބަޔާންކުރުމުގައި ނުވަތަ ދައުވާއި

---

[14] - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި

ގުޅޭ އެނޫންވެސް ތަފްސީލެއް ބަޔާންކުރުމުގައި ކުށެއް އުޅުމަކީ އޭގެ ސަބަބުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރިމަތިވާ ދަޢުވާ، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގެ [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގޭކަމަށާއި އެހެންކަމުން، ދަޢުވާގައި [illegible] ހިނގި ތަން [illegible] [illegible] ނޫން ދަޢުވާއެއް ކަމަށް [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

ދަޢުވާގައި ކުށުގެ ޢަމަލު ހިނގި "ތަން" ބަޔާންކުރުން އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތް:

20. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

"ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] [illegible] ކަން [illegible] [illegible] ނުވަތަ ދަޢުވާގައިވާ އެނޫންވެސް ތަފްސީލެއް ބަޔާންކުރުމުގައި ކުށެއް އުޅުމަކީ، ނުވަތަ [illegible] ދަޢުވާގައިވާ އެނޫންވެސް ތަފްސީލެއް ބަޔާންކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އުޅުމަކީ، އޭގެ ސަބަބުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރިމަތިވާ ދަޢުވާ، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުބެލެވޭނެއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

21. މި މައްސަލައިގައި (**ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**)ގެ [illegible] [illegible] ދަޢުވާގައި [illegible] ހިނގި "ތަން" [illegible] ނަންބަރުން ހިމަނައި [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ. އަދި ދަޢުވާގެ ޝީޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާގެ [illegible]

ކަނިވެގެން ނުކުރާނަމަ ނުވަތަ ހަޤީޤަތް ވާހަކަ ބަޔާންކުރާ ކަމެއްކަމުގައި ނުވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ތަފްސީލު ނިސްބަތުން އެއްގޮތަށް އެކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އަދާލަތު ޤާއިމުކުރުމަށް/ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ ކަމަށް ކަނޑައެޅިދާނެ ސަބަބެއްކަމަށް ޤާނޫނުން ނުބެލެވޭނެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި **(ބިޔޯންޑް ރީޒަނަބަލް ޑައުޓް)**ގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިވަނީ 07 ޖުލައި 2020 ގައި ހިނގާފައިވާ ޙާދިސާއަކާ ގުޅިގެން ކަމާއި ޙާދިސާއާގުޅޭ ގޮތުން އޮތުން އަތުވެއްޖެ ކަމެއް އޮތްކަން **(ބިޔޯންޑް ރީޒަނަބަލް ޑައުޓް)**ގެ ފަރާތުން ސާބިތުކުރުމުގެ ކުރިން ހުކުމް ހުކުމްކުރުމުގައި ބައްދަލުނުވާތީއެވެ.

22. ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޯޓުން ހުކުމަކާ ދަޢުވާތަކުގެ ތެރެއިން އެއްގެ މައްޗަށް އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކަށް ބަލާ ބެލުން[15] ދަލީލު ކުރުވަން ހުކުމްކުރުމަށްފަހު ދިފާޢު[16] ގައި ވިދާޅުވި، ސާބިތުވެގެން ކުރިން ހުކުމްކުރާ ހުކުމްކުރުމުގައި ގުޅިގެން އަދާލަތު ޤާއިމް ކުރުން ނުކުޅެދޭނަމަ އެ ހިސާބުން ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ކަމަށް ބުރަ ނުވާތީ[17] ކަމަށް **ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އުސްމާން ޝާހިދު**[18] ޤަޟިއްޔާގައި މިކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

23. މިކަމުގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އުފުލާފައިވާ ޖާގި ކުރުގެ ދަޢުވާއާ ބެހޭ އިތުރު ކުރުމާ ހިފެހެއްޓުމުގައި ނުވަތަ ތަފްސީލާއި އިތުރުކުރުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލުން ދިފާޢުގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ދަޢުވާގައި ހިފެހެއްޓި ތަފްސީލުގައި އަދާލަތު ސާބިތުކުރުމުގައި މުހިއްމުކަމެއް ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލުން ފެންނަ ކަންތައްތައްކަމުގައި އެތަފްސީލު ހިފެހެއްޓި މުހިއްމު ކަމެއްކަމަށް ނުފެންނަ ބަޔާންތަކުގައި އެކަމުގައި ހިފެހެއްޓި ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ މައްޗަށް ލާޒިމް ނުކުރެވޭނެ ކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތް ހިނގި ގޮތް ދަޢުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވަތަ އެއީ އަދާލަތު ސާބިތުކުރުމުގައި މުހިއްމު ކަމެއްކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ އޮފީސްއިން ނުފެންނާތީކަމަށް އެބަލައެވެ. ޝަރީޢަތް ހިނގި ގޮތް ދަޢުވާގެ

---

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 110 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2).

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

[18] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/41 ޤަޟިއްޔާ

ތަފްސީލުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީ (**ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**)ގެ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއިން ދިފާޢުކުރުމަށް އޮންނަ ޙައްޤު ލިބިދީފައިވާ ފުރުޞަތު ހަނިވެގެންދާ ކަމެއް ނޫންކަމާއި، އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން އިންސާފު ޤާއިމްކުރުމުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުވާނެ ގޮތަކަށް ޝަރީޢަތް ހިންގާފައިނުވާކަމަށް ނުބެލެވޭ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ކޯޓުގެ ދައުރަކީ ވަޒަންކޮށްލާ ހުށަހެޅުންތަކާ ދައުވާގެ މައްސަލައިގެ ނިންމުން ބަލައި ނިންމުންތަކަށް ފެތޭ ކަނޑައަޅާފައެވެ. (**ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**)ގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[19]ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ނަންބަރުގެ ދަށުން އެކަމާ މައްޗަށް ދައުވާ އުފުލުމުގައި އަދި/ ނުވަތަ ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުގައި އުނިކަމެއް ވާކަމަށް ދިމާވާން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމެއް ކަމާއި، އެއީ ދައުވާ ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ވާހަކަ ދިފާޢުވުމަށް ކަމަށްވާތީ؛ މިމައްސަލައިގައި ހާޒިރުވި ހިނދު "ތުހުމަތު" ސާބިތުވުމަށް ބަޔާން ނުކުތާ އެއް އެންމެގެ މައްޗަށް ބަލައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި މައްސަލައިގެ ދައުވާ ބަދަލު ކުރުމުގެ ނިންމުމެއް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ވާކަމަށް ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާކަން ނެތްކަމެވެ.

24.އެހެންކަމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(645-2020)/2021/19 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާބެހޭ ނިންމި ނިންމުން" ގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 645/Cr-C/2020 ދަޢުވާގައި، (**ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**)ގެ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގެ ސިޔާގެ ދަށުން މި މައްސަލަ ބަލައިގަތުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ފޮނުވުމަށް ނިންމުންކަމުގައި ޙުކުމްކުރަމެވެ.

---

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016.

- **ނިންމުން:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B7/SHN/(645-2020)/2021/19 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުއްޖަތްތަކަށްބަލާފައި ނިންމި ނިންމުން" ބާތިލްކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 645/Cr-C/2020 ދަޢުވާގައި، [redacted] [redacted] މައްޗަށް ކަނޑައެޅި ދަޢުވާއާބެހޭ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން މައްސަލަ ބަލައި ފައިސަލާ ކުރުމުގައި ހުކުމުގެ ކުރިން ކޮށްދެވޭ މަސައްކަތްތައް ކޮށްފައިނުވާ މައްސަލައެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑިކޭޗަރގެ ޤާނޫނު) ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ރިމާންޑްކުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި ގަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމް ކުރީމެވެ.

މިގޮތަށް ބަލައި ހުކުމްކުރީމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު